

בואי כלה שבת מלכתא

הראשון לציון, הרב אליהו בקשי דורון

ראשי פרקים

הקדמה	ג. קבלת שבת לדעת הרמב"ם
א. "כיוצא לקראת כלה וכיוצא לקראת מלך"	ד. כיצד מקיימים בואו ונצא
ב. הכלה, הנשמה היתירה הבאה עם בניסת השבת	ה. קבלת שבת כהכנסת אורח
	ו. ירושלים והשלום ב"לכה דודי"

הקדמה

בשו"ע¹ פסק מרן:

"לבוש בגדיו הנאים וישמח בביאת שבת כיוצא לקראת מלך וכיוצא לקראת חתן וכלה. דרבי חנינא הווי מעטף וקאי במעלי שבתא ואמר בואו ונצא לקראת שבת מלכתא, ר' ינאי אמר בואי כלה בואי כלה".

ומבואר שיש לקבל את השבת במחשבה, בדיבור ובמעשה. במחשבה – "שישמח בביאת שבת", בדיבור – כר' ינאי שאמר "בואי כלה" וכו', וכר' חנינא שאמר "בואו ונצא לקראת שבת מלכתא", ובמעשה – "שילבוש בגדיו הנאים". ויש אומרים אף שיצא ממש לקראת שבת, כדברי המגן אברהם²: "וטוב לצאת לשדה, ובקצת מקומות נוהגין לצאת מבית הכנסת לחצר ואומרים בואו ונצא". וכיום נהגו להחזיר פניהם כנגד צד מערב באמירת "בואי בשלום עטרת בעלה", וזו קבלת שבת במעשה. המקור להלכה לקבל פני שבת הוא בדברי הגמרא³ שהביאה את צורת קבלת השבת של האמוראים, וז"ל:

"מאי רשות איכא (לרוץ ברשות הרבים), דברי חנינא דאמר בואו ונצא לקראת שבת כלה, ואמרי לה לקראת שבת מלכתא. רבי ינאי הווי מתעטף וקאי ואמר בואי כלה בואי כלה".

ואף כי בגמרא נאמרו הדברים כסיפור מעשה שעשו האמוראים, והובאו כמחלוקת, שר' ינאי הגדיר השבת ככלה ור' חנינא כמלך, וכל אחד קיבל שבת בסגנון שונה, פסק מרן את שני הדברים כאחד, שיש לקבל שבת כיוצא לקראת מלך וכיוצא לקראת חתן וכלה.

1. או"ח רסב, ג. 2. שם שם סק"ה. 3. בבא קמא לב.

ויש להבין את הדברים כיצד פסק גם כר' חנינא וגם כר' ינאי, אף על פי שנראים הדברים כמחלוקת.

את קבלת השבת בדיבור, במחשבה ובמעשה מקבלים ברוב קהילות ישראל באמירת הפיוט "לכה דודי" שתיקן ר' שלמה אלקבץ זיע"א, ונתקן הפיוט על יסוד הגמרא בבבא קמא ובשבת. בתוכן השיר שמחים בביאת שבת במחשבה ובדיבור, ובמעשה מקבלים השבת ב"בואי בשלום" כשאומרים כדברי ר' ינאי "בואי כלה בואי כלה" ופונים כלפי מערב כדי לקבל את השבת. והנה בנוסח ספרד מוסיפים גם "בואי כלה שבת מלכתא", והוא כדברי ר' חנינא שאמר "בואו ונצא לקראת שבת מלכתא". אולם בנוסח אשכנז מסיימים רק בנוסח הפיוט "בואי כלה בואי כלה", ולא מזכירין בדיבור את השבת כר' חנינא, ויש להבין הדברים.

א. "כיוצא לקראת כלה וכיוצא לקראת מלך"

דברי מרן, שיש לשמוח בביאת שבת "כיוצא לקראת חתן וכלה וכיוצא לקראת מלך", המבוססים על דברי האמוראים בגמרא, מדגישים שקבלת פני מלך והכנסת כלה אינם רק משלים לקבלת שבת אלא יש בהם כדי להורות על מהות הקבלה ועל הרגשות הפועלים בה. לכן הדגישו האמוראים את צורת קבלת השבת אחד כמלך ואחד ככלה. ואם כי במעשה מתבטאים שניהם בקידום ובקבלה, בכל אופן שונים הם באווירה, ברגשות ובמחשבה. הכנסת כלה וקבלת פניה – יש בהם שמחה, ערגה וכיסופים, ועיקרם קבלת הכלה בשמחה והכנסתה לחופה. ואילו הקדמת פני מלך – עיקרה כבוד המלך ויראתו, והיציאה לקראתו מביעה התבטלות וקבלת מרות. הכנסת כלה מתבטאת בשמחה וצהלה, ואילו קבלת פני מלך מתבטאת באווירה של רוממות, שקט וכבוד ואפילו בדומיה. עם כניסת השבת מצוים אנו בשניהם. לשמוח בכניסת שבת "כיוצא לקראת מלך וכיוצא לקראת כלה". בהרגשה של השבת כמלך הדגש הוא ביציאה, "בואו ונצא לקראת שבת מלכתא", משום שהמלך בכל מקום מלך הוא, והכבוד הוא ביציאה לקראתו ובהתבטלות לפניו. ואילו בקבלת השבת ככלה עיקר הקריאה והשמחה היא בהכנסת הכלה לחופה, והקריאה היא "בואי כלה בואי כלה", לפי שגם היציאה היא צורך הכניסה, שעיקר השמחה והכבוד הוא בביאת הכלה. ואילו לרבים "בואו ונצא לקראת שבת מלכתא".

ואע"פ שקבלת פני מלך וכבודו והכנסת כלה ושמחתה שונים במהותם, נצטוונו לדעת מרן לקיים את שניהם כאחד, משום ששבת – יש בה גם בחינת מלך כר' חנינא וגם בחינת כלה כר' ינאי.

ונראה להפריד בין ההתייחסות לשבת כמלך לבין ההתייחסות לשבת ככלה. השבת במהותה עדות היא "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ"⁴. איסור המלאכה וקדושת השבת יש בהם כדי להעיד על הקב"ה, להכיר בו ולהתקרב אליו, לבורא שמים וארץ. ובזה השבת משולה למלך, שיש להתכונן ולהתקדש כדי לקבל פני שבת וכך נוכל להרגיש את מציאותו יתברך וקדושתו בקדושת השבת. ומבחינה זו יש לשמוח בביאת שבת כיוצא לקראת מלך, ולקבל את מלכותו יתברך עם כניסת השבת, בכבוד ובהדר.

אולם השבת התקדשה לא רק באיסור מלאכה ובשמירתה. השבת נתברכה גם בנשמה יתירה שניתנה לאדם לענג אותה ולהרגיש בקדושת היום שהוא מעין עולם הבא, ככתוב "לדעת כי אני ה' מקדשכם"⁵. נשמה יתירה זו הבאה עם כניסת השבת משולה לכלה שיש לקבל פניה בשמחה, ברינה ובצהלה, כהכנסת כלה, והעיקר הוא קבלת הנשמה היתירה.

ב. הכלה, הנשמה היתירה הבאה עם כניסת השבת

מצאתי הוכחה מפורשת שהכלה היא הנשמה היתירה שבאה בשבת לאדם ולא השבת עצמה. בעל הכנה"ג הביא את המנהג שלא לקבל שבת ביוה"כ שחל להיות בשבת, וביאר הטעם, כיוון שביוה"כ אין נשמה יתירה מפני התענית, וע"כ לא מברכים על הבשמים במוצאי יוה"כ, ע"כ אין קבלת שבת לפי שהכלה היא הנשמה היתירה. והוסיפו האחרונים ש"מזמור שיר ליום השבת" כן אומרים.

ונראה שהפיוט "לכה דודי" הוא על הכלה שהיא הנשמה היתירה. וביום הכיפורים אין אומרים, לפי שאין נשמה יתירה, אבל מזמור שיר ליום השבת, שהוא עדות על השבת עצמה ועל בורא שמים וארץ, אומרים גם ביום הכיפורים, משום שיש ביום הכיפורים קבלת פני השבת עצמה כקבלת פני מלך. וכן כתב בענף יוסף בפירוש הסידור, שיאמר "בואי בשלום" בשמחה, כי בחרו זה מקבל האדם את הנפש היתירה. וביאר בזה אמירת שלוש פעמים "בואי כלה", כנגד נפש, רוח ונשמה היתירה בשבת, ע"ש.

לפי זה יש להבין את החילוק בין הגרסאות. לדעת מרן, יש לקבל בדיבור ובמחשבה פני שבת כיוצא לקראת מלך ולקראת כלה. על כן ב"בואי כלה" שבו מקבלים בדיבור ובמעשה, יש להוסיף "בואי כלה שבת מלכתא", שתהא קבלה גמורה גם כמלך. ואע"פ שהפיוט "לכה דודי" נתקן על שבת ככלה, כדי לקיים את הקבלה הלכה למעשה גם כיוצא לקראת מלך הוסיפו את המילים "בואי כלה שבת מלכתא". אולם בנוסח אשכנז אומרים את הפיוט כלשונו המתייחס רק לקבלת שבת ככלה, ואילו קבלת השבת

4. שמות לא, יז. 5. שם שם יג.

כיוצא לפני מלך מתבצעת באמירת "מזמור שיר ליום השבת", שבו נזכר עיקר מהות השבת וקבלת עול מלכותו יתברך כבורא שמים וארץ. והנה מצאנו נוסחאות שונות, האם לומר "מזמור שיר ליום השבת" לאחר "במה מדליקין", או שצריך לומר "מזמור שיר" לאחר "בואי כלה שבת מלכתא". כמו כן יש דעות האם קבלת שבת נעשית הלכה למעשה באמירת "בואי כלה" או באמירת "מזמור שיר ליום השבת".

ובעניין מחלוקת זו האם מדובר בקבלת שבת אחת "כיוצא לקראת כלה וכיוצא לקראת מלך" או בשתי קבלות? ואע"פ ששתי קבלות הן יש לקבלה כאחד ב"בואי כלה שבת מלכתא". או האם שני עניינים שונים הם, לקבל שבת הכלה שהיא הנשמה היתירה, באמירת "לכה דודי לקראת כלה" ואח"כ קבלת השבת עצמה שהיא אות ועדות על הבורא ובריאתו, באמירת "מזמור שיר ליום השבת"? ואפשר לחלק בזמניהם.

ג. קבלת שבת לדעת הרמב"ם

בניגוד לדעת מרן שהזכיר להלכה את דעת שני האמוראים, שיש לקבל שבת כיוצא לקראת כלה וכיוצא לקראת מלך, כדברי ר' חנינא ור' ינאי, "כאחד", הרמב"ם הביא להלכה רק את דברי ר' חנינא, שיש לקבל את השבת כמו שהוא יוצא לקראת מלך. כמו כן הזכיר רק את האמרה "בואו ונצא לקראת מלך" ולא "בואי כלה", כר' ינאי. ואפשר שפסק כר' חנינא בלבד. אולם בדברי הרמב"ם יש גם שינוי בהגדרת המושג "קבלת שבת כיוצא לקראת מלך", וז"ל:

"איזהו כבוד, זה שאמרו חכמים שמצוה על האדם לרחוץ פניו וידיו ורגליו בחמין בערב שבת, מפני כבוד שבת. ומתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש. מייחל לקבלת פני שבת כמו שהוא יוצא לקראת מלך. וחכמים הראשונים היו מקבצים תלמידיהם בערב שבת ומתעטפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך".

הרמב"ם מדגיש את אווירת קבלת השבת לא "בשמחה ברינה וצהלה", אלא ב"מתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש", ובוזה "יהא מייחל להקבלת שבת כהקבלת פני מלך", ויש להבין הדברים.

המקור שיהא מתעטף, מקורו בגמרא⁷: "רבי ינאי מתעטף וקאי, ואמר בואי כלה בואי כלה". הראשונים הבינו שהתעטף בבגדים נאים לכבוד שבת. וזה אחד מהדברים שחייבים בכבוד שבת, במעשה, כפי שהקדים מרן הלכה זו, וז"ל: "שילבש בגדים נאים לכבוד שבת". הרמב"ם כתב עניין זה בנפרד בהלכה ג', וז"ל: "מכבוד שבת שילבש

6. הל' שבת פ"ל ה"ב. 7. בבא קמא שם.

כסות נקיה...", ובהלכה קודמת לא הזכיר בגדים נאים אלא "יתעטף בציצית" מדין כובד ראש, כקבלת פני מלך, והוא דין מיוחד בקבלת שבת דווקא ולא בהנהגת השבת כולה.

המקור לדברי הרמב"ם, שיש להתעטף בציצית דווקא והעיסוף מורה על כובד ראש, דוגמת עטיפה בתפילה ועטיפת הדיינים, מקורה בגמרא⁸:

"וכך היה מנהגו של ר' יהודה בר עילאי, ערב שבת מביאין לו עריבה מלאה חמין ורוחץ פניו, ידיו ורגליו ומתעטף ויושב בסדינים המצויצים, ודומה למלאך ה' צבאות. והיו תלמידיו מחבין ממנו כנפי כסותם. ואמר להם בני, לא כך שניתי לכם סדין בציצית, ב"ה מחייבין והלכה כב"ה".

הרמב"ם למד שהעיסוף הוא דווקא בציצית ולא בשאר בגדים נאים, משום שזו לבישה של כובד ראש וחשיבות, כמיחל פני מלך. ודווקא בציצית, כאדם העוסק בתפילה ובדברי קדושה. ואכן בהמשך הדברים, שר' יהודה בר' עילאי היה דומה בעטיפתו ובכובד ראשו כמלאך. ולדברינו הדברים ברורים, משום שקבלת השבת כקבלת המלך, שעצם השבת וקדושתה היא המלך, שיש בה להעיד על הבורא ולקבל מלכותו ביום השבת. ועל כן קבלת השבת היא בישיבה, ככובד ראש ובעיסוף בציצית, כפי שמקבלים עול מלכות שמים, בתפילה, בהכנה מוקדמת של כובד ראש ושל עיסוף בציצית. כדברי הרמב"ם הלכה למעשה, נוהגים בכמה קהילות ישראל שמתעטפים בציצית באמירת קבלת שבת. כך נהגו בקהילות תימן, ואף בכמה קהילות חסידים כחסידי קרלין ועוד.

ד. כיצד מקיימים בואו ונצא

בדברי הרמב"ם גם נראה לברר ההוראה: "בואו ונצא לקראת שבת מלכתא". בגמרא ובשו"ע מוזכרים רק דברי האמוראים שאמרו "בואו ונצא" לקראת שבת, אולם לא נזכרה יציאה זו הלכה למעשה. על פי הקבלה, הביא בכף החיים את סדר קבלת שבת משער הכוונות, וכתב שיש לצאת לשדה ממש, בסוד חקל תפוחים קדישין, ולומר עם יציאתו "בואו נצא". להלכה, כתב המגן אברהם⁹ שטוב לצאת, ובמקצת מקומות נוהגין לצאת לחצר בית הכנסת. אבל למעשה נוהגים רק בפנייה כלפי מערב. ולפי זה יש להבין מה ההוראה בדברי ר' חנינא שאמר "בואו ונצא", ונזכרו הדברים להלכה בשו"ע, ואע"פ שאין יוצאין כלל לקראת שבת. והנה בסדר קבלת שבת של ר' יהודה בר עילאי נזכר שהיה מתעטף בסדינים המצויצים ולא נזכר שיצא לשדה לקבל את השבת, משום שקיבל את השבת בישיבה וככובד ראש. גם ברמב"ם הזכיר את האמרה

8. שבת כה, ב. 9. או"ח שם סק"ג.

בשינוי קל: "חכמים הראשונים היו מקבצים תלמידיהם בערב שבת ומתעטפים ואומרים בואו נצא לקראת שבת המלך". הדגש הוא שלא כל אחד אמר האמרה כדוגמת "בואי כלה", אלא רק החכמים אמרו זאת, כרבנים לתלמידיהם, "בואו ונצא". וכמו כן מוזכר רק שהתעטפו ואמרו את הדברים לתלמידיהם ולא יצאו כלל ועיקר. והוא כפי המנהג כיום.

ונראה, שעיקר קבלת שבת לדעת הרמב"ם הוא בקבלת השבת עצמה, כאות ועדות על הבורא שמלכותו בכל משלה, על כן יש להתעטף ולישב בכבוד ראש, לצאת מאווירת החולין לקראת קדושת היום. וזו האמרה "בואו ונצא", לא ליציאה גשמית לשדה אלא ליציאה מאווירת החולין, ליציאה מהשגרה לאווירת הקדושה. ולזה הכוונה 'כמיחל פני מלך', כוונות רוחניות בעיקר. וזה שהדגיש הרמב"ם שהוראה זו יכולה להיאמר רק על ידי הרבנים לתלמידיהם. לזרם באווירת השבת וקדושתה, להכניס בהכנה רוחנית של כובד ראש לקראת השבת (ומכאן ששיחות התעוררות על קדושת השבת ומהותה בקבלת שבת בישיבות הן דברי ר' ינאי – "בואו ונצא לקראת שבת מלכתא", ולזה נתכוון הרמב"ם שחכמים הראשונים היו מקבצים תלמידיהם ואומרים "בואו ונצא לקראת שבת"). ואפשר שמקיימים יציאה זו של "בואו ונצא לקראת שבת", לצאת מאווירת החולין לאווירת הקודש של קדושת השבת, באמירת פרקי התהלים ושיר השירים עם כניסת השבת שנאמרים כשהציבור יושב בכבוד ראש. והנה כעין זה ראיתי בענף יוסף על עין יעקב, שהקשה מה עניין "בואו ונצא לקראת שבת", ואף הוא הוכיח מדברי הגמרא בר' יהודה בן עילאי, שלא יצא כלל, וביאר שם שהוראת "בואו ונצא" הוא להוסיף מן החול על הקודש. לא לחכות עד לבוא שבת בזמן כניסתה אלא לקבלה מבעוד מועד. וזה הכוונה "בואו ונצא", להראות כבוד השבת בקבלתה מבעוד מועד ולא בעצם היציאה.

ה. קבלת שבת כהכנסת אורח

מרן הביא בשו"ע¹⁰ הלכה לכבד את השבת בהכנה, וז"ל:

"ישכים בבוקר להכין צורכי שבת ואפי' יש לו כמה עבדים לשמשו ישתדל להכין בעצמו שום דבר לצורכי שבת כדי לכבדו. כי הא דרב חסדא הוה מחתך ירק דק דק הרבה, ורבה ורב יוסף היו מבקעים עצים וכו' ומהם ילמד כל אדם, ולא יאמר אפגם בכבודי, כי זה כבודו שהוא מכבד השבת".

10. או"ח רנ, א.

מדברי מרן שכתב שישתדל בעצמו להכין צורכי שבת כדי לכבדו משמע שיש כבוד שבת מיוחד אם הוא עצמו יטרח לכבוד שבת. וכך משתמע מדברי הגמרא¹¹ שהגדירה את ההכנה לשבת כמו הכנסת אורחים, שיש יותר כיבוד כשהאדם בעצמו מכבד האורח ולא ע"י שלוחיו. וכך שנינו שם: "רב נחמן בר יצחק מכתף ועייל מכתף ונפיק ואמר אילו מיקלעו לו רב אמי ורב אסי מי לא מיטרח קמיהו". ופרש"י שם: "בע"ש יוצא ונכנס להביא תמיד משאות, כאדם המקבל פני רבו בביתו, ומראה לו שהוא חשוב עליו וחרד בכבודו לטרוח בשבילו". וכך מספרת הגמרא שם: "רבה בר רב הונא איקלע לבי רבה בר רב נחמן קריבו ליה תלת סאוי טחיי (מאכל חשוב), אמר מי ידיעתון דאתינא (וכי ידעתם שאבוא, לפי שבא בהפתעה), אמרו ליה מי עדיפת לן מינה", ופירש"י "כלום אתה חשוב לנו מן השבת". אך קשה, הרי קיי"ל שהכנסת אורחים גדולה מהקבלת פני שכינה¹² (ומן הסתם גם מהקבלת שבת), וא"כ יש לטרוח באורחים יותר מכבוד השבת, ומה השיבו מי עדיפת מינה?! וכן מה ענה רב נחמן ב"ר יצחק, ששבת עדיפא מרב אמי ורב אסי, הרי אורחים היו וגדולה הכנסתם מהקבלת פני שכינה וק"ו מכבוד שבת! מובא בתיקוני הזוהר¹³:

"מאן דמקביל אושפיזין דאינון נשמתין יתירין בערב שבת באנפין מהירין
 בחדואה בעינוגא דהאי עלמא, כד נשמתין ורוחא נפקין מן גופא מהאי עלמא,
 הכי קבילו בעלמא דאתי"¹⁴.

וכן הוא בזוהר חדש פרשת בראשית. ומבואר כדברינו שקבלת שבת היא הכנסת אורחים של הנשמה היתירה ולכן גוברת על הכנסת אורחים רגילה. והיא הכלה שאומרים לה "בואי כלה".

ו. ירושלים והשלום ב"לכה דודי"

הפיוט "לכה דודי", שנתקבל בכל תפוצות ישראל כקבלת שבת בדיבור, פותח בקבלת השבת ובמעלותיה, בשני הבתים הראשונים – "שמור וזכור", "ולקראת שבת". אולם שאר הבתים בפיוט מדברים בירושלים, שבחה וגאולתה, ובסיום הפיוט הכמיהה לשלום – "בואי בשלום עטרת בעלה". את ברכת השלום נוהגים בכל תפוצות ישראל להזכיר בתפילת קבלת שבת בפרק "מזמור לדוד", המסתיים ב"ה' יברך את עמו בשלום".

11. שבת קיט. 12. מאברהם אבינו, שבת קכו, א. 13. תיקון ו' כג, ב. 14. מי שמקבל אורחים, שהם נשמות יתירות, שהם התוספת של נר"ן (נפש רוח ונשמה) שמרכיבים על עיקרי הנר"ן, שכבר תיקן אותם, ומקבלם בסבר פנים יפות, שישמח כנגדם, שיענג אותם בחידושי תורה ובעבודה בשמחה בעודו בעוה"ז, אז שכרו יהיה אחר הסתלקותו מהעוה"ז (בעוה"ב), אז, מידה כנגד מידה, יקבלו את נר"ן שלו בגן עדן (ע"פ פירוש "מתוק מדבש").

ויש להבין מה עניין ירושלים והשלום לקבלת שבת? מה ראה רבי שלמה אלקבץ זצ"ל להדגיש את שבחה של ירושלים והתפילה לגאולתה בפיוט לכה דודי שכולו קבלת שבת? מדוע סיים בשלום? ומה טעם שבכל קהילות ישראל מקבלים פני שבת בפרק "מזמור לדוד" המסתיים בשלום?

ונראה, שהמקור להזכיר את ירושלים והשלום בקבלת שבת היא במטבע שטבעו חכמים בברכות.

בתפילת ערבית בכל יום מסתיימת קריאת שמע, ב"שומר עמו ישראל לעד", ואילו בשבת תיקנו לברך "הפורס סוכת שלום עלינו ועל כל ישראל ועל ירושלים", ולפי שהשלום וירושלים כלולים בברכת השבת, הדגישם רבי שלמה אלקבץ זצ"ל בפיוטו "לכה דודי". אם בכל ערב התפילה מסתיימת בבקשה לשמירה גשמית שהקב"ה ישמור צאתנו ובואנו, בשבת, שיש בה פריסת שלום ואווירה של קדושה, הבקשה מסתיימת בשלימות הרוחנית, לפי שהשבת כתכלית מעשה שמים וארץ, יש בה לגלות כבודו יתברך ולהעיד על הבורא וגדלותו. שלימות זו נמצאת בירושלים, במקום אשר ציוה ה' את הברכה "זוה שער השמים"¹⁵, וזה מקור הברכה בשבת להרגיש ולחוש את קרבתו יתברך, ולהודות לו ככתוב "מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה"¹⁶.

15. בראשית כח, יז. 16. תהלים צב, א.

שתי בחינות

ובמדרשו של רבי נחוניא בן הקנה (ספר הבהיר אות קפ"ב) הזכירו עוד סוד גדול בזכור ושמור, ועל הכלל תהיה הזכירה ביום והשמירה בלילה, וזהו מאמר החכמים (בבא קמא ל"ב, ב') שאומרים בערב שבת בואי כלה בואי כלה, בואו ונצא לקראת שבת מלכה כלה, ויקראו לברכת היום קידושא רבא (פסחים קו א) שהוא הקדוש הגדול, ותבין זה. ואמת הוא ג"כ כי מידת זכור רמזו במצות עשה, והוא היוצא ממידת האהבה והוא למידת הרחמים, כי העושה מצות אדוניו אהוב לו ואדוניו מרחם עליו, ומידת שמור במצות לא תעשה, והוא למידת הדין ויוצא ממידת היראה, כי הנשמר מעשות דבר הרע בעיני אדוניו ירא אותו, ולכן מצות עשה גדולה ממצות לא תעשה, כמו שהאהבה גדולה מהיראה, כי המקיים ועושה בגופו ובממונו רצון אדוניו הוא גדול מהנשמר מעשות הרע בעיניו, ולכך אמרו דאחי עשה ודחי לא תעשה, ומפני זה יהיה העונש במצות לא תעשה גדול ועושיין בו דין כגון מלקות ומיתה, ואין עושיין בו דין במצות עשה כלל אלא במורדין, כמו לולב וציצית איני עושה, סוכה איני עושה, שסנהדרין היו מכין אותו עד שיקבל עליו לעשות או עד שתצא נפשו.

רמב"ן שמות כ, ז

סיפור: יום קדוש הוא

אורח שהתארח פעם בערב שבת בביתו של האדמו"ר רבי צדוק הכהן מלובלין סיפר, כי שעות אחדות לפני כניסת השבת ראה את הצדיק מהלך בחדרו ובהתלהבות של קדושה וביקש בתחנונים: "כד עייל שבתא - ריבונו של עולם, הכנס נא את קדושת השבת אל קרבי, הבא נא את קדושת השבת לביתי!" וממש התחנן: "אנא, א-ל רחום וחנון, עשה שאחוש את טעם קדושת השבת במאכלי!" וכך התכונן לשבת קודש מתוך תפילות ובקשות חוזרות ונשנות, שיהיה ראוי להכיל בקרבו את קדושת השבת. כך נמשך הדבר עד פרשה השבת את כנפיה על פני היקום.